

Таҳлил, мулоҳаза, муаммо

ДЕҲҚОН ХЎЖАЛИГИ

ВА УНИНГ УСТУНЛИГИ НИМАДА?

Бозорнинг ўз конун-коидапи бар. Қачонки, уларга қатъи амал қилинса ва мохиати чукур англаб етилса, кўзланган ютуларга эришилади.

Лекин бозор шароитига кўниши осон эмас. Буни ўтган йиллар таҳрибаси яънол кўрсатди. Яъни, тараққиёт тасодиф эмас, балки зарурят, деган тушунча ўзини оқлади. Чунки, бозор меҳнати муносабат шаклларининг сарарини саракка, пучаги ни пучакка чикариб бермоқда. Мулк шаклларин турлари синондан ўтиб, афзал шакллари ривоҳланаб, етакчи кучга айланаб бормоқда. Бир қарашда кичик у в қадар кўзга ташланмагдиган деҳқон хўжаликлари тизими Қашқадарёда ўз йўлига тушуб олди. Унинг ижоби жиҳатларини одамлар англаб етиб, деҳқон хўжаликлари тузиш бўйича қайта-қайта мурожаат кўлмоқдадар.

Хозир воҳада 436 мингдан зиёд деҳқон хўжаликлири ташкил этилган бўлиб, уларга 76 минг гектардан ортиб ер ахрапи берилган. Ҳар бир деҳқон хўжалиги ўзига хос мўъжазагина бўлиб, мулк оиласини барчак аъзоларига тегиши. Энг муҳими, ишлаб чикарилган маҳсулотни қаерда, қаочон ва қандай наҳда сотишни ҳам уларнинг ўлари ҳал этадилар. Берилган имтиёзли муддат уларга баркарор ривоҳланни имконини яратади. Шу боис ҳам деҳқон хўжаликлари сони муттасил ўйиб берояти. Масалан, 2003 йилда улар 430 мингни ташкил этган бўлса, 2004 йил бошида 435 мингтадан ортиб кетди. Шундан 17,6 мингтаси ҳукукий макомга ега деҳқон хўжаликлири. Бунда кичик бизнес тузилмаларига ахротилган ер мидори ҳам ўсиб бораётганни диккатга сазовор. Жумладан, 2003 йилда 72,9 минг гектар ерда маҳсулот этиштирган деҳқон хўжаликлари муйайн ютуларга эришганликлари боис, 2004 йилда ахротилган ер 75,6 минг гектара етиди. Мазкур кўрсаткин 2003 йилга нисбатан 103,7 физони ташкил этади.

Айниска, аҳолини мунтазам гўйт маҳсулотлари билан ташминлашадиган деҳқон хўжаликларининг ўрни ёкиёс. 2004 йилда вилоят бўйича 106,5 минг тонна гўшт шабаб чикарилган бўлса, бунинг 100,3 минг тоннаси деҳқон хўжаликлари хиссасига тўғри келди. Кўриниб турибдики, бу борада — ҳам ижтимоий-иқтисодий, ҳам бизнесс муҳити мавжудлиги асосий омил бўймади. Чирокчи туманида 49 минг, Карши шаҳрида 43 минг, Яккабог' туманида 38 минг, Косон туманида 38 минг деҳқон хўжаликлари тузилгани боис, уларда чорвачилик ва деҳончилик маҳсулотлари этишириш мидори сезилилар даражада ортди.

Чирокчи туманида этиширилган 14,8 минг тонна гўштнинг 14,3 минг тоннаси, Камами туманида этиширилган 11,1 минг тонна гўштнинг 10,8 минг тоннаси ҳам айни шундай жамоалар меҳнати маҳсулиди.

Кейнинг пайтда аксарият ширкат хўжаликлири қайта ташкил этилиши муносабати билан фермаларда қорамоллар маҳсулдорлиги пасайб, сут ишлаб чикариш ҳажми кескин камайиб кетди. Ахолининг сутга бўйлан ахротилган кўпакларни сарарни кўрсанадиган деҳқон вазиятдан унумли фойдаланиб, сут бозорида етакчиликни ўз кўлларига олдилар. 2004 йилда вилоятда 395,4 минг тонна сут тайёрланди. Бунинг ҳам 383,4 минг тоннаси деҳқон хўжаликлари улущига тўғри келишини инобатга олсан, демак уларнинг нуфузи тобора

Норбай УЗОҚОВ,
Карши давлат университети иқтисоди низараси кафедраси мудири, профессор.

Спорт

МУСТАҚИЛЛИК ВА КУРАШ

Кўпчиликка маълумки, якунда Кураш халқаро ассоциацияси президенти Комил Юсупов бошчилигидаги делегация Халқаро Олимпия кўмитауси бош қаророти жойлашган Лозанна шаҳрига ташриф буориб, курашимизни Олимпия ўйинларига киритиш билан боғлиқ масалаларни мухоками қилди. Миллий матбуот марказида ўтказилган таддир ҳам ана шу сафар таассусотлари ҳақида бўлди.

Иккни халқаро ташкилот раҳбарлари ўртасидаги расмий учрашув 28 июн куни XOKнинг Швейцариядаги бош қароротига ўтказилди.

Расмий учрашув чоғида XOK Президенти Жаҳ Роте сўз олиб шундай деди: «Мен Кураш халқаро ассоциациясининг охирига уч йилдаги фаолиятни кузикуб кузатар эканман, сизлар нақдар машҳофатли ва катта ишларни амалга оширганингизга гувоҳ будим. Курашнинг киска вакт ичда дунёнинг беш китъасида оммавийлацини катта итуб, Ҳадикатан ҳам Кураш узок тарихга эга. Сизлар кучли давлат ва буюк миллат вакилислар. Кураш Олимпия ўйинларига киради. У шунга муносиб.

Бироринча Олимпия ўйинлари бўлиб ўтганга юз йилдан оши. Шундан бери барча халқлар ўз миллӣ спортини Олимпия ўйинларига киритишга ҳаракат қилади. Бунга эришиш эса осон эмас. Ўзбекистон делегациясинин Лозаннага ташрифи, у ерда Халқаро Олимпия кўмитауси Президенти Жаҳ Роте билан слив борилган музокаралар ўз самарасини беради. Қадимий ва нақиёнк курашини Олимпия ўйинларига киритишига муносиб. Зеро, курашимиз мустақиллик тұфайлини кўпаклар ошиб, миллионлаб одамларнинг севимли спорт турға айланади.

Равшон ШОДИЕВ

«ҒАЛЛА – АЛТЕГ»

АКЦИЯДОРЛИК ЖАМИЯТИ МЕҲНАТ ЖАМОАСИ

мамлакатимизнинг барча фуқароларини энг улуғ, энг азиз байрам – Мустақиллигимизнинг 14 йиллиги билан чин дилдан муборакбод этади.

Истиқлол туфайли юртимизда иқтисодий тараққиётнинг залворли эшиклари кенг очилмоқда. Ҷу эса ўз-ўзидан янги маҳсулот турларининг кўпайишига, қўшишимча янги иш ўринларини яратишга имкон бермоқда. Шу боис, жамиятимиз тизимидағи корхоналар ҳам ишлаб чиқаришнинг энг мақбул ва замонавий усувларидан кенг фойдаланиб, юксак самарадорликка эришмоқдалар.

Биз ишлаб чиқараётган, темир моддаси билан бойитилган ун ва ун маҳсулотлари сифати харидорлар томонидан алоҳида эътироф этилмоқда.

Мустақил ватанимиз равнақи, тараққиёти йўлида фидокорона меҳнат қилаётган ҳамюртларимизнинг барчасига осойишта ҳаёт ва фаровонлик тилаймиз!

Оллоҳ назари тушган юртимизда тинчлик ва тотувлик ҳамиша баркарор бўлсин!

**Иқтисодиёт ва
РАҚОБАТБАРДОШЛИК**
УНИНГ МИНТАҚАВИЙ ЖИҲАТЛАРИ

Мамлакат ахолиси турмуш тарзининг тобора яхшилиги эришиш иқтисодий ўсиш даражасига бўглик. Шундай экан, иқтисодиётнинг барча тармоқларида эндилтика субъектлар ракобатбардошлигини ошириш ва уларнинг иқтисодий хавфсизлигини таъминлаш — бугунги куннинг энг муҳим вазифаларидан бори бўлиб колмоқда.

Иқтисодий хавфсизлик давлат хавфсизлиги тизимишинг ажралмас ўзаси қисми бўлиб, мамлакатда ракобатбардошликийни ошириш ва яхшилаш, экологик ҳамда экстремал хавфлардан ҳимоя қобигини барпо килиш, ахлонинг моддий неъматларга бўлган эҳтиёжларини кондиришни таъминловчи милли иқтисодиётни шакллантириш масалаларини ўз ичига олади.

Иқтисодий хавфсизлик — мамлакат миллий иқтисодиётни хавфсизлигини таъминловчи омиллар шарт-шароитлар мажмум бўлиб, унинг баракарорлиги (домро янгилашиб, ривожланиш бориши)намафолатлайди.

Иқтисодий хавфсизликнинг яна бир муҳим жиҳати — иқтисодий хавфли ҳолатларнинг олдинги олишидир. Иқтисодий хавфли ҳолатлар одатда давлатлараро ижтимоий-сийёсий муносабатларни кескинлашуви, ҳарбий низоларнинг вуҷудга келиши, ичке сийёсий вазиятнинг бекарорлиги, ёхуд ижтимоий қескинликнинг кучайчай тифайли пайдо бўлалиди. Шунингдек, мамлакатда демографик вазиятнинг кескин ӯзғаршии, мамлакат ичкариси таъшарисида товарлар, хизматлар ҳамда капиталлар бозорида ракобат курашининг кучайчиши, ҳаётӣ мухим ресурслар заҳираларнинг тугаф қолиши, мамлакатда ёки хорижда стихияли оғат ва экологик фалокатларнинг юзага келиши каби вазиятлар натижасидан ҳам вуҷудга келиб туради.

Иқтисодий хавфсизликни таъминлаш муммосининг яна бир муҳим томони — миллий иқтисодиётнинг, мамлакатнинг моддий неъматлари бўлган ҳаётӣ мухим эҳтиёжларни кондириш лаётигина ички ва ташки омиллар таъсирини баҳолаш хисобланади.

**Марҳабо ИШРАНОВА,
Тошкент Давлат иқтисодиёт университети
талабаси**

ХОРАЗМДАН ИККИ ХУШХАБАР

Питнак Хоразмнинг энг чекка ҳудуди. Бу ердаги иккича ширкат хўжалиги заминида ташкил этилган юзга яқин фермер хўжаликлири асосан паҳта етишиширади. Шунингдек, вилоят марказидан иккича ўзакирим узоқлиқда жойлашган Тупроқчалъа мавзесидан паҳтакор фермерлар оз маса.

Бугунга кадар анан шу ҳудудлар паҳтаси хосили Ҳазорасп паҳта тозалаш заводига ташиб келтириларди. Ҳукуматимизнинг фермер хўжаликлари ривожланishi учун яратиб берадиган имконлари доисиради. Питнакда ҳам паҳта тозалаш заводи курилагандиган бўди. Йилига иккича минг тонна паҳта толаси ишлаб чиқариш кувватига эга бўлгуси корхона тез орада вилоятнинг янги саноат мажмуналари сафидан ўрин олади.

◆◆◆

Вилоят маркази — Урганч шаҳри «Шовот» каналининг иккича соҳиғи жойлашган. Бундан ярим асрча мукаддам каналга курилган илик кўпrik кейиннанлик тўрттага етди. Аммо, вақт ўтиши билан илк кўпrikни таъмир килиш эҳтиёж түгиди ва анча кенгайтирадиган ҳам бўлди. Энди 21 метр бўлладиган маҳкум иншоотни Хоразм кўпrikлардан фойдаланиш ва таъмирлаш корхонаси курувчилари Мустакилликнинг ўн тўрт йиллиги тантаналарига қадар ишга тушириш ният қулишган.

**Рӯзимбой ҲАСАН,
«Ўзбекистон овози» мухобiri**

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ АҲБОРОТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2005 йил 23 августандан бошлаб валюта операторлари бўйича бухгалтерия хисоби, статистик ва бошқа хисоботлорни юртниш, шунингдек, божхона ва бошқа маҳбубий тўловлор учун хорижий валютапарнинг сўнга нисбатан қўйидаги қийматини белgilайдиган.

1 Австралия доллари	851,67	1 Польша злотийси	341,36
1 Англия фунт	2034,43	1 СДР	1653,89
стерлинги	2034,43	1 Туркия лираси	819,97
1 Данія кронаси	184,91	1 Швейцария	
1 БАА дирхами	307,87	франки	889,51
1 АҚШ доллари	1130,74	1 ЕВРО	1378,03
1 Миср фунти	196,22	10 Жанубий	
1 Исландия кронаси	17,70	Корея вони	11,06
1 Канада доллари	933,42	10 Япония иенаси	102,66
1 Хитой юани	139,52	1 Россия рубли	39,54
1 Малайзия рингити	300,29	1 Украина гривни	223,91

* Валюта қийматини белгилаш чорида Ўзбекистон Республикаси. Марказий баъзи мазкур валютапарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиш олиш мажбурлигини олмагон.

«Ўзбекистон овози» ва «Голос Узбекистана» газеталари таҳририяни жамоаси Ўзбекистон Журналистари иҳодий уюшмаси раиси Шерзод Гуломовга отаси, Ўзбекистон халқ ёзувчisi Ҳамид ФУЛОМОВНИНГ вафоти муносабати билан чукур таъзия изкор этади.

ЖИЗЗАХ ҲУДУДИЙ ГАЗ ТАЪМИНОТИ КОРХОНАСИ ЖАМОАСИ

**Сиз, азиз юртошларимизни мамлакатимиз
МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ 14 ЙИЛЛИГИ
муносабати билан қизгин муборакбод этади.**

**Кўхна тарих учун жуда қисқа муддат
ҳисобланган 14 йил мобайнида**

**Ўзбекистонимизда улкан иқтисодий,
ижтимоий ислоҳотлар амалга оширилди.**

**Бундай улуғ ишларда бизнинг ҳам
камтарона ҳиссамиз борлигидан фахрланамиз.**

**Зеро,шиоримиз мижозларга хизмат
кўрсатишнинг янги, самарали усувларини
излаб топиш, уларга кенг қулайликлар яратиш.**

**Юртимида тинчлик-хотиржамаик
бўлишини, элимиз дастурхонларидан
қутбарака аrimasligini тиаб қоламиз.**

**Мустақиллик айёми муборак бўлсин,
азиз ватандошлар!**

